№ 15. Warszawa, 25 Kwietnia (7 Maja) 1894 r. Rok XLIII.

KORESPONDENT
ROLNICZY, HANDLOWY i PRZEMYSŁOWY.

Wychodzi jako pismo dodatkowe bezpłatne przy „Gazecie Warszawskiej."

Nowe ministeryum.

Zeszyt 49-ty *Zbioru Praw i Rozporządzeń rządowych* z dnia 10-go kwietnia r. b. zamieszcza rozkaz Najwyższy o przekształceniu ministeryum dóbr państwa na „ministeryum rolnictwa i dóbr państwa" i o zatwierdzeniu etatu zarządu centralnego nowego ministeryum. W myśl tego rozporządzenia dotychczasowe prawa i obowiązki ministra dóbr państwa przechodzą na ministra rolnictwa i dóbr państwa. Urzędy, objęte etatem zarządu centralnego nowego ministeryum, a wymagające fachowej wiedzy, mogą być obsadzane na zasadach poniższych: na urzędy 5-ej i 6-ej klasy mogą być mianowane osoby, nie posiadające właściwej tym urzędom rangi, a urzędy klasy 7-ej i niższe mogą obejmować osoby, nie posiadające wcale rangi. Wprowadzeniem w wykonanie etatu zarządu centralnego zajmie się minister rolnictwa i dóbr państwa w ciągu roku bieżącego. Suma, asygnować się mająca corocznie począwszy od roku 1895, według etatu zarządu centralnego ministeryum rolnictwa i dóbr państwa wynosi 793,750 rub. W r. 1894 asygnuje się dodatkowo na tenże cel rub. 180,000.

Przepisy, dotyczące samej organizacyi, opiewają co następuje:

Przepisy ogólne.

1. Ministeryum rolnictwa i dóbr państwa powierza się zawiadywanie przemysłem rolnym, leśnym, górniczym, oraz dobrami państwa.

2. Do atrybucyj ministeryum rolnictwa i dóbr państwa należy: 1) czuwanie nad rozwojem i postępem rolnictwa, chowu inwentarza i innych gałęzi rolnictwa; 2) czuwanie nad rozwojem drobnego przemysłu domowego wśród ludności wiejskiej; 3) dysponowanie funduszami przeznaczonemi na popieranie przemysłu wiejskiego; 4) zawiadywanie rybołówstwem i chowem zwierzyny; 5) nadzór ogólny nad wykonywaniem przepisów o ochronie lasów, oraz popieranie powiększania obszarów leśnych i urządzania lasów w majątkach prywatnych; 6) zawiadywanie górnictwem i niektóremi zakładami mineralnemi, jakoteż opieka nad wszelkiemi źródłami mineralnemi; 7) popieranie handlu produktami rolnictwa, leśnictwa i górnictwa; 8) zawiadywanie pozostającemi pod zarządem ministeryum zakładami naukowemi w dziale rolnictwa, leśnictwa i górnictwa, jakoteż rządowemi fermami wzorowemi, stacyami doświadczalnemi i t. p. zakładami; 9) zbieranie i opracowywanie danych statystycznych co do rolnictwa, leśnictwa i górnictwa; 10) zawiadywanie dobrami państwa; 11) urządzenie gruntowe obywateli wiejskich pewnych kategoryj, i 12) udział w sprawach tyczących się ruchu przesiedleńców.

Uwaga. Ministeryum rolnictwa i dóbr państwa obejmuje zarząd majątków i lasów w gub. besarabskiej, będących własnością klasztorów zagranicznych, na zasadzie specyalnych w przedmiocie tym przepisów.

3. Ministeryum czuwa nad: 1) innoplemieńcami na Syberyi i w gub. Archangielskiej, Astrachańskiej, Stawropolskiej; 2) nad kolonistami kraju Kaukazkiego; 3)nad rolnikami żydami, osadzonymi na gruntach rządowych w gub. Chersońskiej i Ekaterynosławskiej.

4. Ministeryum rolnictwa i dóbr państwa składają; 1) minister; 2) towarzysz ministra; 3) rada ministra; 4) rada gospodarstwa wiejskiego; 5) rada górnicza; 6) komitet naukowy; 7) departament rolnictwa; 8) oddział ekonomii wiejskiej i statystyki gospodarstwa wiejskiego wraz z komitetem drobnego przemysłu wiejskiego; 9) oddział melioracyjny; 10) departament leśnictwa wraz z korpusem leśniczych; 11) specyalny komitet leśniczy; 12) departament górnictwa z urzędem do spraw przemysłu górniczego i z komitetem geologicznym; 13) naukowy komitet górnictwa; 14) departament gruntowych dóbr państwa; 15) kancelarya ministra z doradczym wydziałem prawnym i z archiwum.

5. Minister rolnictwa i dóbr państwa ma do rozporządzenia inspektorów rolnictwa, rybołówstwa, leśnictwa i górnictwa, oraz urzędników do szczególnych poruczeń.

6. W widokach zorganizowania lub udoskonalenia wydziałów i zakładów, podwładnych ministrowi, ten ostatni może zapraszać specyalistów, a celem uzyskania pomocy dla urządzeń i instytucyj zapraszać również osoby postronne z zamianowaniem ich korespondentami rzeczonych urządzeń i instytucyj.

7. Podziału zajęć między departamenty, oddziały i kancelarye dopełniają dyrektorowie departamentów i zarządzający oddziałami i kancelaryą na mocy zatwierdzenia ministra.

8. Oddział ekonomii wiejskiej i statystyki gospodarstwa wiejskiego, jakoteż oddział melioracyj rolnych, co do stopnia i rozmiarów swej władzy, mają te same prawa, jakie przysługują departamentom na zasadzie ogólnej organizacyi ministeryalnej i ogólnego reskryptu.

9. Przepisy co do praw i obowiązków urzędników departamentów, nie objęte ogólnym reskryptem do ministeryów, oraz sposób załatwiania spraw w tychże urzędach określą instrukcye ministra.

10. Wice-dyrektorowie departamentów i pomocnicy zarządzających oddziałami i kancelaryą mianowani będą i uwalniani od służby na mocy rozkazów Najwyższych. Co do pozostałych urzędów, od 5-ej do 8-ej klasy włącznie, mianowanie i uwalnianie jest atrybucyą ministra, a ruch służbowy na urzędach nie wyższych nad klasę 9-tą zależy od uznania dyrektorów i zarządzających oddziałami i kancelaryą.

11. W stosunku do przemysłu gospodarstwa wiejskiego minister stara się o zaspakajanie potrzeb rolnictwa i innych gałęzi gospodarstwa wiejskiego, oraz o ich rozwój i rozkwit.

12. Co do przemysłu leśnego minister stara się o ochronę i rozszerzanie lasów rządowych, o urządzanie w nich racyonalnego gospodarstwa i o to, aby dawały dochód, jak również o oszczędzanie lasów prywatnych i popieranie szkółek leśnych.

13. W zakresie górnictwa minister czuwa nad rozwojem i postępem tegoż przemysłu, stosując odpowiednie ku temu środki pomocy i zachęty.

14. Co się tyczy skarbowych gruntów, majątków i czynszów, minister stara się o ich ujawnianie, ochronę, opisanie, urządzenie i ocenę, oraz o zaprowadzanie na nich ulepszeń gospodarskich i osiąganie z nich dochodów.

15. Prawa i obowiązki ministra rolnictwa i dóbr państwa, oprócz zaznaczonych w niniejszej organizacyi, określa się w szczególności w ustawach gospodarstwa wiejskiego, leśnictwa, górnictwa, skarbowych czynszach, w ustawie zarządu dóbr państwa i w innych częściach zbioru praw, oraz w oddzielnych przepisach prawodawczych.

16. Towarzysz ministra rolnictwa i dóbr państwa, obok praw i obowiązków, przysługujących według ogólnego reskryptu towarzyszom ministrów, zawiaduje pod kierunkiem ministra bieżącemi sprawami ministeryum i podpisuje za ministra papiery wychodzące w sprawach powyższych.

Rada ministra rolnictwa i dóbr państwa.

17. Rada ministra rolnictwa i dóbr państwa organizuje się na zasadzie ogólnej organizacyi ministeryów i ogólnego reskryptu do ministeryów.

18. Rada składa się pod przewodnictwem ministra z jego towarzysza, dyrektorów departamentów i zarządzających oddziałami i kancelaryą, oraz ze specyalnych, mianowanych Najwyżej osób.

19. Ilekroć minister nie jest w możności prezydować w radzie, zastępuje go towarzysz ministra, a tego ostatniego znów najstarszy co do rangi członek rady, o ile minister nie poruczył przewodnictwa jednemu z dyrektorów departamentów.

20. Na posiedzenie rady minister może wzywać z głosem doradczym urzędników z ministeryum, oraz osoby postronne, które wiadomościami swemi mogą dopomódz do ścisłego rozpatrzenia kwestyi.

21. Do atrybucyj rady, obok przysługujących ogólnie radom ministrów, należy w szczególności: 1) przyznawanie nagród za zaprowadzenie lasów na gruntach prywatnych i za urządzenie prywatnych obrębów; 2) przeglądanie zażaleń osób prywatnych, gmin i urzędów na zarządzenia komitetów ochrony leśnej w wypadkach wymienionych w ustawie leśnej.

22. Posiedzenia rady zwoływane będą w miarę potrzeby.

23. Dział kancelaryjny rady prowadzi kancelarya ministra.

24. Uchwały rady, po zatwierdzeniu ich przez ministra, komunikuje się departamentom i oddziałom w formie wyciągów z protokułu, poświadczonych przez zarządzającego kancelaryą.

Rada gospodarstwa wiejskiego.

25. Radę gospodarstwa wiejskiego powołuje się do życia celem roztrząsania spraw, zmierzających do rozwinięcia i ulepszenia gospodarstwa wiejskiego i oddzielnych tegoż gałęzi w szczególności.

26. Do rady tej, pozostającej pod przewodnictwem ministra, wchodzą: towarzysz ministra, dyrektorowie departamentów rolnictwa i leśnictwa, zarządzający oddziałami melioracyj rolnych, oraz ekonomii wiejskiej i statystyki gospodarstwa wiejskiego, prezes komitetu naukowego, prezes specyalnego komitetu leśnego, dwaj przedstawiciele ministeryum rolnictwa i dóbr państwa, po jednym przedstawicielu ministeryum spraw wewnętrznych, skarbu, oświaty, komunikacyj i Dworu Cesarskiego i apanaży, jakoteż piętnastu członków z pośród gospodarzy wiejskich i w ogóle osób, obeznanych blizko z potrzebami i interesami gospodarstwa wiejskiego.

27. Ministra, w razie niemożności przewodniczenia w radzie, zastępuje towarzysz ministra, a tego ostatniego jeden z rządowych członków rady, mianowany w tym celu Najwyższą władzą na przedstawienie ministra.

28. Członkowie rady z ministeryów: rolnictwa i dóbr państwa, spraw wewnętrznych, skarbu, oświaty, komunikacyj i Dworu Cesarskiego i apanaży mianowani będą i uwalniani na mocy władzy Najwyższej na przedstawienie właściwych ministrów. W razie choroby lub nieobecności tychże członków, na miejsce każdego z nich może być mianowany zastępca trybem powyżej zaznaczonym.

29. Członków rady z pośród gospodarzy wiejskich i w ogóle osób, obeznanych dokładnie z potrzebami i interesami gospodarstwa wiejskiego, powołuje minister na okres jednoroczny, a zatwierdza ich na tem stanowisku władza Najwyższa.

30. Członkowie rady, o których mowa w poprzedzającym (29) punkcie, otrzymują koszta podróży w stosunku rzeczywistych kosztów przejazdu i prócz tego dyety w rozmiarach piętnastu rubli na dobę.

31. Rada zbiera się corocznie, na mocy rozporządzenia ministra, przeważnie w porze zimowej, na jedną sesyę, która nie trwa dłużej nad sześć tygodni. W wyjątkowych razach może minister zwołać radę na drugą sesyę. O dacie zwołania sesyi zawiadamia się uprzednio członków rady.

32. Na zebrania rady mogą być zapraszani, według uznania przewodniczącego, z głosem doradczym, specyaliści w kwestyach, roztrząsanych przez radę.

33. Radzie przedstawia się do zaopiniowania: 1) projekty nowych praw, ściągających się do gospodarstwa wiejskiego, oraz projekty co do uzupełnień i zmian w obowiązujących w tej mierze przepisach prawodawczych; 2) zawiadomienia i podania ze strony towarzystw rolniczych i zjazdów rolniczych, ze strony ziemstw i innych instytucyj, jakoteż ze strony osób prywatnych, dotyczące ogólnych zarządzeń rządowych w dziedzinie gospodarstwa wiejskiego, i 3) wszelkie w ogóle kwestye i sprawy, ściągające się do gospodarstwa wiejskiego, co do których minister uzna konieczność wysłuchania opinii rady.

34. Kwestye, mające być przedmiotem prac rady na danej sesyi, określa program, układany przez ministeryum rolnictwa i dóbr państwa. Członkowie rady, chcący przedstawić do opinii rady jakąkolwiek kwestyę, są obowiązani zawiadomić o tem ministeryum na miesiąc przed datą otwarcia sesyi. Zawiadomienia, nadesłane po tym terminie, brane będą pod uwagę na tej samej sesyi tylko o tyle, o ile to się okaże rzeczą możebną.

35. Sprawy i kwestye przedstawione będą do opinii rady wyłącznie na zasadzie rozporządzenia ministra.

36. Celem uprzedniego przejrzenia kwestyj zawilszych, mających wejść na sesyę rady, można w łonie jej z grona jej członków tworzyć tymczasowe komisye specyalne. Rezolucye komisyi komunikuje się radzie.

37. Część kancelaryjną rady przekazuje się, zależnie od rodzaju roztrząsanych przez nią spraw, departamentowi rolnictwa, oddziałowi ekonomii wiejskiej i statystyki gospodarstwa wiejskiego, oraz oddziałowi melioracyj rolnych.

38. Z każdej, wysłuchanej przez radę sprawy sporządza się protokuł, od którego, niezależnie od przyjętych przez radę do wiadomości uwag i ostatecznej rezolucyi, wciąga się również informacye i wskazówki, udzielone na sesyi ze strony osób, zaproszonych na konferencyę (p. 32). W razie różnicy zdań zapisuje się w protokule tak opinię większości, jak i mniejszości obecnych członków, a vota separata dołącza się do protokułu.

39. Protokuły rady przedstawia się ministrowi, który daje wskazówki co do biegu spraw, objętych protokułem.

40. We wszystkich kwestyach, co do których wymagana była rezolucya rady, protokuły tej ostatniej przyłącza się w kopii do przedstawień, składanych w radzie państwa i w komitecie ministrów.

41. Z działalności rady sporządza się corocznie sprawozdanie, które podaje się do publicznej wiadomości.

Rada górnicza.

Do rady górniczej, pozostającej pod przewodnictwem ministra, należą dyrektorowie: departamentu górniczego, komitetu geologicznego, instytutu górniczego, dalej naczelnik mennicy petersburskiej, zawiadnjący oddziałem górniczym gabinetu Jego Cesarskiej Mości, oraz specyalni członkowie, mianowani przez władzę Najwyższą. W radzie zasiadają naczelnicy zarządów górniczych, skoro znajdują się w Petersburgu. Działalność rady obejmuje poniższe kwestye w zakresie górnictwa: 1) w sprawie projektów prawodawczych; 2) sprawy przekazywane przez senat rządzący ministrowi do uprzedniego wydania o nich opinii; 3) sprawy śledcze i sądowe; 4) kwestye wynikające przy stosowaniu ustawy górniczej; 5) warunki umów, zawieranych między skarbem a osobami prywatnemi co do kopalni, pokładów rudy i soli; 6) kwestye, dotyczące zatwierdzenia w Królestwie Polskiem terenów, połączone z przymusowem wywłaszczeniem lub konkurencyą kilku osób w tej samej miejscowości; 7) wykreślanie okręgów ochrony wód mineralnych; 8) wyjaśnianie kwestyj, tyczących się t. zw. byłej ludności górniczej; 9) kwestye dotyczące budżetu zarządu górnictwa; 10) kwestye, tyczące się oznaczania emerytur według ogólnego zawiadywania kasą emerytalną inżynierów górniczych i w ogóle wszelkie sprawy, które minister uzna za stosowne przedstawić radzie do roztrząśnięcia. Minister powierza w razie potrzeby daną sprawę połączonemu urzędowi rady ministra i rady górniczej.

Komitet naukowy.

Zajmuje się on sprawami nauki i techniki w zakresie rolnictwa, a do składu jego wchodzą: prezes, członkowie, osoby zawiadujące biurem komitetu i inni specyaliści w dziale nauk przyrodniczych i rolnictwa. Nadto członkami komitetu są: dyrektor departamentu rolnictwa, zarządzający oddziałami ekonomii, statystyki wiejskiej i melioracyj, dyrektor Cesarskiego ogrodu botanicznego, inspektorowie rolnictwa i rybołówstwa, przedstawiciel Cesarskiego instytutu medycyny doświadczalnej. Komitet przedstawia kandydatów na członków honorowych komitetu i wybiera członków korespondentów z pośród osób, znanych z wiedzy i doświadczenia na niwie rolnictwa; ci ostatni mogą brać udział z głosem doradczym w sesyach komitetu; takież prawo służy osobom postronnym z grona specyalistów. Komitet może zwracać się do ministra z prośbą o delegowanie za granicę osób celem zbadania na miejscu danych gałęzi rolnictwa. Celem specyalnego opracowania i rozstrzygnięcia kwestyj poszczególnych istnieją przy komitecie specyalne biura, jako to: dla badania gleby, agronomii, botaniki, stosowanej zoologii i zootechniki, bakteryologii i mechaniki rolniczej. Każde biuro znajduje się pod kierownictwem jednego z członków komitetu według tegoż specyalności.

Zakres czynności komitetu naukowego obejmuje: 1) ocenę zasad prowadzenia badań naukowych i doświadczeń w dziedzinie rolnictwa, zakładania stacyj doświadczalnych, pracowni chemicznych, pól doświadczalnych i t. p.; 2) układanie programu robót i instrukcyj dla tego rodzaju urządzeń, oraz obliczanie funduszów potrzebnych na te cele; 3) obmyślanie środków przeciwko fałszowaniu produktów spożywczych, paszy, nasion i nawozów sztucznych; 4) opracowywanie przepisów, ustaw, planów i programów naukowych dla zakładów naukowych i dla specyalnych kursów w poszczególnych działach gospodarstwa wiejskiego; 5) przeglądanie sprawozdań z działalności stacyj doświadczalnych i meteorologicznych i tym podobnych urządzeń; 6) układanie i ogłaszanie zadań na konkursy publiczne, przeglądanie odpowiedzi i przyznawanie nagród.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Instrukcya

dla wydziału ochrony zwierzyny i polowań przy warszawskim oddziale Cesarskiego Towarzystwa Racyonalnego Polowania, zatwierdzona na zebraniu ogólnem dnia 12-go kwietnia 1894 roku.

§ 1. Wydział ochrony i polowań istnieje przy warszawskim oddziale na mocy § 18 Ustawy i zdaje relacyę ze swej działalności ogólnemu zebraniu na jego rocznem posiedzeniu. Sprawozdanie z czynności wydziału ma być złożone radzie i drukowane w rocznem sprawozdaniu warszawskiego oddziału Towarzystwa.

§ 2. Wydział ochrony i polowań stanowi jedną nierozdzielną całość.

§ 3. Wydział składa się co najmniej z 12-u członków, których wybiera ogólne zebranie na rocznem posiedzeniu na przeciąg dwóch lat porządkiem wskazanym w § 56 Ustawy. (Członkowie rady mogą być wybierani na równi z innymi członkami Towarzystwa.)

§ 4. Prezydujący wydziału staje się członkiem rady i winien być wybieranym na temże dorocznem zebraniu.

§ 5. Sekretarza wydziału wybiera wydział z pośród swoich członków.

§ 6. Prezydujący wydziału przedstawia na posiedzeniach rady sprawy, wydziału dotyczące, o ile takowe decyzyi rady wymagają. Na czas zaś swojej nieobecności deleguje na posiedzenie rady w tymże celu sekretarza lub jednego z członków wydziału.

§ 7. Sumą, budżetem dla wydziału ustanawianą, tylko wydział dysponować ma prawo i w tym celu odnosi się każdorazowo do rady oddziału z podaniem, przez prezydującego podpisanem, a na decyzyi wydziału opartem, z żądaniem asygnowania odpowiedniej kwoty. Cel każdego wydatku powinien być wskazany, wypłata zaś nastąpi na zasadzie wyciągu z protokułu rady.

§ 8. Wydział ma prawo asygnować w ciągu trzech miesięcy nie więcej, niż $^1/_4$ część sumy, budżetem dla wydziału ustanowionej. W razie zaś zapotrzebowania sumy większej może to nastąpić jedynie za porozumieniem się z Radą.

§ 9. Wydziałowi wolno jest korespondować jedynie z osobami prywatnemi, znoszenie się zaś z władzami może się odbywać jedynie za pośrednictwem Rady.

§ 10. Na urządzanie polowań wydział ma prawo asygnować w ciągu roku maximum $^1/_3$ część sumy budżetem dla wydziału ustanowionej.

§ 11. Do atrybucyj i obowiązków wydziału należą:

1) Wyszukiwanie i zadzierżawianie dla Towarzystwa miejscowości najodpowiedniejszych dla wzięcia ich pod ochronę—wyłączna nad temi miejscami kontrola i urządzanie w tych miejscach wzorowego myśliwstwa.

2) Urządzanie i kontrolowanie miejsc ochronnych na gruntach członków Towarzystwa, przyczem stosowaną ma być zasada, że: a) miejsce ochronne może być urządzone na przestrzeni nie mniejszej, niż 5 włók, b) na przestrzeni 5-u włók i aż do wysokości 15-u włók może być ustanowiony jeden stróż; po nad włók 15 i na każde następne 15 włók może być ustanowione po jednym stróżu. W razach wyjątkowych może być ustanowione i więcej.

3) Staranie się o to, aby Towarzystwo posiadało w każdym powiecie delegata (członka-korespondenta-współpracownika) z pośród swoich członków właścicieli ziemskich.

4) Staranie się o jaknajszersze rozprzestrzenianie nowych pojęć o prawidłowem myśliwstwie i najnowszych wynalazków z dziedziny puszkarstwa i sztuki łowieckiej. Staranie się, aby Towarzystwo posiadało własny organ, któryby idee tegoż krzewił i z działalnością Towarzystwa kraj zaznajamiał. Ewentualnie można wejść w tym celu z istniejącym już organem w porozumienie.

5) Urządzanie wystaw.

6) Rozpisywanie konkursów na dzieła, modele, wzory i rysunki we wszystkich kwestyach, myśliwstwa dotyczących.

7) Formowanie biblioteki z dzieł i czasopism specyalnych, myśliwstwu poświęconych, i zarząd takową.

8) Formowanie statystyki zwierzostanu w guberniach Królestwa Polskiego i map poglądowych myśliwstwa.

9) Formowanie w lokalu Towarzystwa muzeum z okazów, wzorów, modeli i rysunków wszelkich przedmiotów, z myśliwstwem związek mających.

10) Komunikowanie opinij do wystąpienia do Rady o tytuł dostawy Towarzystwa.

11) Pośredniczenie w organizowaniu się kółek myśliwskich z pośród członków, pragnących brać dla siebie polowania w dzierżawę.

12) Występowanie do Rady z przedstawieniem o ewentualną zmianę terminów polowania na daną zwierzynę.

13) Przedsiębranie wszelkich środków, mających na celu kontrolę nad handlem zwierzyną w miastach.

14) Ułatwianie i pośredniczenie w sprowadzaniu dla członków broni, jakoteż przyrządów myśliwskich; pośredniczenie w kupnie broni, czy to nowej, czy używanej, jakoteż dopełnianie prób z bronią dla gwarancyi kupujących. Toż samo odnosić się może do sprowadzania prób kupna i sprzedaży psów wyżłów czystej krwi.

§ 15. Rada za pośrednictwem sekretarza oddziału odsyła wszelkie listy i odezwy, odnoszące się do spraw wyżej wymienionych, wprost do wydziału pod adresem prezydującego (po przeprowadzeniu przez dziennik).

§ 16. Wydział formuje przy końcu każdego roku preliminarz wydatków na rok następny. Prezydujący preliminarz ten przedstawia Radzie do zatwierdzenia na posiedzeniu Rady, na którem budżet na rok następujący bywa układany.

§ 17. Posiedzenia wydziału odbywają się w miarę uznanej przez wydział tego potrzeby.

§ 18. Prezydujący wydziału ma prawo zapraszać na posiedzenia wydziału osoby postronne, których opinii w danej kwestyi pragnie zasięgnąć.

§ 19. Członkom wydziału nie wolno bez upoważnienia prezydującego komunikować prasie jakichkolwiek wiadomości z czynności wydziału.

ROZMAITOŚCI.

Przyrządzanie pokarmu dla indycząt. Ze wszystkich gatunków ptactwa domowego najtrudniej jest wychować indyki. W młodości są one bardzo delikatne i lada co im zaszkodzi. Zdarza się też często, że choć z początku wydają się zdrowe, w jakie dwa lub trzy tygodnie po wylęgnięciu zaczynają upadać na nogi, które są jakby sparaliżowane i opuchłe w stawach. Próbowane są lekarstwa rozmaite na tę chorobę, ale żadne nie pomagają. Przyczyną tej choroby jest niedobre karmienie indycząt. Dają im w pierwszych tygodniach życia siekaną zieleninę z kwaśnem mlekiem, a ten kwas właśnie indyczętom szkodzi. Bez dodatku zaś ziarna zbożowego nie mogą się one także zdrowo chować. Trzeba więc mleko, skoro się tylko zsiądzie, ogrzać szybko na twaróg, odcedzić serwatkę, świeży twarożek przepłukać jeszcze zimną wodą, żeby nie był kwaśny i dopiero zmieszać go z zieleniną. Przytem trawa, czyli zielenina, którą indyczęta dostają, powinna być za każdym razem świeżo usiekana. Do tej zieleniny trzeba jeszcze koniecznie dodawać jęczmiennej kaszy gotowanej, albo grubej owsianej mąki. Bez tego dodatku kości i piskląt będą wątłe i miękkie. Kaszy tej i mąki należy dodawać do zieleniny tyle, ile twarogu.

Rewizye kotłów parowych. Rządy gubernialne tutejsze otrzymały następującej treści okólnik od departamentu handlu i rękodzieł przy ministeryum skarbu: „W połączonych departamentach rady państwowej przyjęto w zasadzie propozycyę ministeryum skarbu co do reorganizacyi instytucyi mechaników gubernialnych z wyznaczeniem pensyi rządowej osobom dozorującym kotły parowe i zmianę dotychczasowego sposobu wynagrodzenia mechaników gubernialnych. Zamierzone zmiany mają zajść w roku bieżącym i jednocześnie mają być opodatkowane na korzyść skarbu. W ten sposób kotły parowe, których rewizya przypada w r. b., mogłyby być dwukrotnie opodatkowane: na korzyść mechaników gubernialnych według starych prawideł i na korzyść skarbu, zgodnie z nowem prawem. Dla zapobieżenia temu, w interesie właścicieli kotłów parowych, ministeryum skarbu postanawia, iż w r. b. będą zrewidowane tylko te kotły i lokomobile przez mechaników gubernialnych, których oględziny dla bezpieczeństwa są konieczne, lub te, o których rewizyę starają się sami właściciele, lecz opłata w takich razach za rewizyę nie powinna przenosić 15 rub., oprócz kosztów przejazdu mechanika. Co się tycze kolejnych rewizyj zewnętrznych i prób funkcyi kotła, to będą one powstrzymane aż do wprowadzenia w czyn nowego prawa.

Maszyna do niszczenia perzu, zwana „Ceres.“ Emma Hodam i Rossler w Gdańsku zbudowała maszynę do wydobywania perzu i innych chwastów. Zanim funkcyonować zacznie, należy wprzód zorać pole do głębokości 5—6 cali, a potem wyrównać je bronami i walcem. Jednorazowe przejście tą maszyną ma wystarczać do oczyszczenia pola. Perz i inne korzenie, wyciągnięte z ziemi, pozostają za maszyną i za pomocą bron lub grabi polowych powinny być zaraz uprzątnięte, albo też pozostawione chwilowo do uschnięcia na słońcu. Maszyna ta zajmuje szerokość 1 metra i potrzebuje dwóch silnych koni do pociągu, waga jej dochodzi do 400 klg., a kosztuje 390 marek.

DZIAŁ INFORMACYJNY.

Ogłoszenia bezpłatne dla ziemian.

POSADY I PRACE.

Poszukiwane.

* Poszukuje posady rządcy człowiek, który praktykował lat 20. Świadectwa jak najlepsze. Wiadomość w redakcyi. —95—

* Poszukuję posady rządcy. Bliższych informacyj udzieli redakcya. —115—

* Poszukuje miejsca rządcy gospodarczego człowiek w sile wieku, posiadający kilkunastoletnią praktykę, w czasie której w jednem miejscu pozostawał lat pięć. Rekomendacya najpoważniejszych obywateli ziemskich. Wiadomość w redakcyi pod lit. A. D. —93—

* Poszukuję posady praktykanta gospodarczego; kwalifikacye: dyplom z ukończenia studyów agronomicznych w uniwersytecie Dorpackim i dwuletnia praktyka gospodarcza. Wiadomość w redakcyi. —108—

* Poszukuję posady rządcy lub administratora. Bliższe informacye: Warszawa, Senatorska 22, m. 32 dla rządcy. —92—

* Poszukuje posady rządcy człowiek, który praktykował już lat 20. Wymagania średnie. Adres: Warszawa, Hotel Europejski u szwajcara. —93—

* Poszukuje miejsca *stelmach*, człowiek młody, dobrze z rzemiosłem obeznany. Wymagania skromne. Zgłaszać się do Józefa Traczyka w Warszawie, Wspolna 50, stróż wskaże. —100—

* Administratorów dóbr, domów, lasów, fabryk z gruntownem fachowem wykształceniem, pierwszorzędnemi rekomendacyami, kaucyami, poleca: Oddział rekomendacyjny Kantoru komisowego, Nowosenatorska Nr 6. —115—

Zaofiarowane.

* Do folwarku Chmielek, pow. Biłgorajski poczta Tarnogród, potrzebny jest ekonom kawaler z kilkoletnią praktyką gospodarską i dobremi świadectwami kilkoletniemi z jednego miejsca. Pensya sto rub. i całkowite utrzymanie na stole dworskim. —106—

* Majątek Miączyn, gub. Lubelska, poszukuje od 1-go lipca r. b. zdolnego rządcy. Oferty i kopie świadectw przysłać do Miączyna przez Zamość. Tylko poważne rekomendacye uwzględnione będą. —114—

* W dobrach Mokrsko-Górne, stacya pocztowa Jędrzejów potrzebny jest od dnia 1-go lipca r. b. ekonom na ordynaryę, a do dóbr Kotlice (stacya pocztowa Jędrzejów) potrzebny jest ekonom na stół. —111—

KUPNO I SPRZEDAŻ.

Majątki.

* Folwark objętości przeszło 7 włók w guberni Lubelskiej, oddalony od stacyi drogi żelaznej Nadwiślańskiej szosą 13 wiorst, a od poczty 3 wiorsty, gdzie znajduje się doktór i apteka, jest do sprzedania z inwentarzem martwym i żywym, obsiany, z ogrodem, zabudowaniami w bardzo dobrym stanie, murowanym domem mieszkalnym, położonym w malowniczej okolicy, bez serwitutów, gospodarstwo wzorowe. Wiadomości i bliższych informacyj udzieli redakcya. —94—

* Jest do sprzedania folwark objętości 15½ włók z nowym domem na suterynach, budynki wszystkie nowe i murowane, z inwentarzem kompletnym. Jedenaście wiorst od stacyi dr. żel. Warszawsko-Bydgowskiej po szosie. Dwie wiorsty od fabryki cukru. Bliższe szczegóły w redakcyi. —109—

* Majątek ze zniżoną ceną do sprzedania w gub. Lubelskiej, włók 37, bez serwitutów, w tem lasu wysoko piennego sosnowego włók dziesięć, drugie dziesięć włók jest starej poręby, gdzie rośnie młody lasek; tam można zrobić kilka stawów po kilkanaście morg., celem zaprowadzenia gospodarstwa rybnego, a to tem łatwiej, że przez sam poręb płynie rzeczka z dobrym spadem i jest już jeden staw zrobiony. Nizin, powyżej porębu włók pięć, a pozostaje jeszcze na zrobienie łąk przeszło sto morgów. Gruntu pszennego z dobrym podkładem sto morgów. Na żyto i jarzyny przeszło dwieście, a łąk nowo zrobionych przeszło włóka. Dochody za wapniarkę i za pastwiska równają się ciężarom podatków. Wiatrak murowany i dwór o siedmiu pokojach i dwie kuchnie w ogrodzie; budynków murowanych dziesięć, a drewnianych cztery, w dobrym stanie. Majątek sprzedaję z zasiewami w płodozmianie sześcio polowym z inwentarzem żywym i martwym i młockarnią za cenę dwadzieścia pięć tysięcy rub., a to dla tego tak tanio, że z przyczyny podziału familijnego sprzedaż jest konieczną. Dojechać można, celem obejrzenia szosą z Lublina do samego majątku. Towarzystwa pozostaje przy gruncie pięć tysiecy pięćset rubli, gdy resztę trzeba wypłacić gotówką. Informacyj udziela współwłaściciel i upoważniony przez radę familijną Zembrowski w Lublinie, ulica Olejna Nr 3, gdzie znajduje się szczegółowy opis i mapy. —1255—

* Ktoby miał do sprzedania lub do wynajęcia w dzierżawę folwark mniej więcej do 1,000 mórg, ze szczegółami raczy się zwrócić pod następującym adresem: Pokoje umeblowane — Rostow nad Donem „Astrachań“. Franciszkowi Borowiec. —119—

* Mający do sprzedania majątek ziemski średniej wielkości zechcą nadesłać szczegółowy jego opis wraz z oznaczeniem warunków sprzedaży do redakcyi pod literami W. R. —107—

Rozmaitości.

* Jest do sprzedania uprząż w dobrym stanie na czwórkę. Adres w redakcyi —96—

* Poszukuję używanych lecz nie zniszczonych trzech siodeł damskich. Adresu udzieli redakcya. —97—

* Dobra Kryniczki, poczta Zamość, gub. Lubelska, mają na sprzedaż gorczycę białą w cenie 2 rub. 50 kop. za pud, loco, stacya Rejowiec, razem z workiem. Gorczyca w dwa miesiące po zasiewie daje obfitą zieloną paszę. —102—

* Potrzebne są cztery chomonta z bronzami, używane lecz w dobrym stanie. Bliższych informacyj udzieli redakcya —105—

* 4,000 sztuk drzewa sosnowego na spław (gatunek wyborowy) jest do sprzedania. Od stacyi kolejowej wiorsta, a od kanału spławnego wiorst piętnaście. Stacya Liniewo dr. żel. Moskiewsko-Brzeskiej, majątek Orańczyce. —110—

* Dwa wałachy skarogniade 15½ miary, zdatne pod wierzch i do zaprzęgu, wzrostem i chodami dobrane, są do sprzedania w Topoli pod Skalbmierzem. —118—

* W Patrykozach, poczta Mszczonów, dostać można kartofli na wysadki „Modrych Olbrzymów“ i „Białych Athenów“ po 4 rub. za 7 pud. z workiem i dostawą do Rudy Guzowskiej. —101—

* Potrzebne kucyki (ponny), oraz muły. Wiadomość ulica Żórawia Nr 6, mieszkania 19 w Warszawie. —114—

* Ogier 5-cio letni, rasowy, czterocalowy (67 centymetrów), maści jasnogniadej, bardzo stanowny, chodzący spokojnie w zaprzęgu, jest każdej chwili do sprzedania w Pietrzykowie p. s. Opatówek. Z powodu nieobecności właściciela miejscowy praktykant jest upoważniony do sprzedaży. —112—

* 400 owiec czystych Negretti, zdatnych do chowu, matek, skopów i jarek do sprzedania z wełną lub bez tej po strzyży, w Wilkowie, poczta Słomniki. —110—

* Ogier Ataman, anglo-arab urodzony dnia 8-go lutego 1884 roku w Niegowici, ze Starościanki po turbanie, do sprzedania lub zamiany w Probołowicach pod Skalbmierzem. —111—

* Jest do sprzedania w dobrach Mokrsko-Górne (stacya pocztowa Jędrzejów) 4 korce szporku olbrzymiego po pięć rubli za korzec. —112—

* W dobrach Bejsce, p. Kazimierza W. jest do sprzedania 150 sztuk owiec rasy Ramboullet Negretti od jagniąt, zdatnych do chowu. Tamże potrzebny jest koń wierzchowy dla użytku przy gospodarstwie. Bliższe wiadomości mogą być udzielone na żądanie przez zarząd dóbr. —113—

Druk „Gazety Warszawskiej“ (Rubieszewski i Wrotnowski) Nowy-Świat 34.—Дозволено Цензурою.—Варшава 22 Апрѣля 1894 г.